

RAZPIS PLANINSKEGA ORIENTACIJSKEGA TEKMOVANJA "TABOR 2024"

Planinsko društvo Tabor organizira 3. planinsko orientacijsko tekmo v Savinjski ligi za sezono 2023/2024, ki bo v **SOBOTO 13. aprila 2024** z zbiranjem ob **8³⁰** uri in startom prvih ekip ob **9⁰⁰** uri.

Zbirališče, start in cilj vseh ekip bo pri **Gasilskem domu Loke, Loke 21, 3304 Tabor**

Zaključek tekmovanja je predviden ob 16⁰⁰.

Tekmovanje bo potekalo v naslednjih kategorijah:

kategorija **"A"** učenci do vključno 6. razreda osnovne šole,

kategorija **"B"** učenci do vključno 9. razreda osnovne šole,

kategorija **"C"** mladina (do vključno 20 let),

kategorija **"D"** člani (od 18 let),

kategorija **"E"** starejši (od 45 let),

kategorija **"F"** družine (najmanj eden od staršev oz. starih staršev in otroci do vključno 9. razreda osnovne šole),

Ekipa v kategorijah A in B lahko tekmujejo ali za PD ali za šolo.

Obvezna bo smer prehoda proge v oštevilčenem vrstnem redu KT.

Za kategorije "A", "B", "E", in "F" je potrebno poznavanje orientacije po karti DTK 25 z narisanimi kontrolnimi točkami. Za kategorije "C" in "D" je potrebno popolno znanje orientacije z uporabo karte DTK 25 in kompasa (del kontrolnih točk bo mogoče potrebno narisati iz danih podatkov).

Teoretična vprašanja za vse kategorije se bodo nanašala na vsebino knjige **PLANINSKA ŠOLA** (PZS 2022) in dodatnega gradiva **Zgodovina Tabora (dodatek k razpisu)**, iz knjižice »Zavarovane rastline« (avtor Peter Skoberne) in gorskih rastlin na strani <http://www.pzs.si/flora.php>. Praktične naloge se bodo opravljale na kontrolnih ročkah – velja za vse kategorije.

Tekmovanje bo potekalo po pravilih za planinsko orientacijsko ligo in planinska orientacijska tekmovanja, sprejetih 22. marca 2019.

Vsi udeleženci **tekmujejo na lastno odgovornost.**

Oprema: pohodni čevlji z narebranim podplatom, kompas, pisalo, prva pomoč, planinska izkaznica oz. dnevnik mladega planinca s plačano članarino za tekoče leto. Kategorije "C", "D" in "E" naj imajo s seboj pribor za nalogo vrisovanja KT.

Vsi tekmovalci prejmejo na cilju čaj in malico.

Za ekipe, ki niso člani društev ali osnovnih šol pod okriljem društev organizatorjev tekem Savinjske planinske orientacijske lige, je potrebno plačati startnino v znesku 15,00€ / ekipa. Znesek se lahko nakaže na tekoči račun PD Tabor pred tekmovanjem. PD Tabor, Loke 21, 3304 Tabor, TRR: SI56 0483 5000 2992 895, namen Orientacija, ali na dan tekmovanja z gotovino.

Prijave zbira:

Peter Marko, tel.: 031 409 619;

e-mail: pdtabor@pzs.si ali petermrk6@gmail.com do vključno torika, 9. aprila 2024.

Ob prijavi lahko navedete naslov vaše e-pošte, na katerega vam bomo poslali štartno listo.

Vodja tekmovanja: Peter Marko

VABLJENI !

Dodatno gradivo za vprašanja za

PLANINSKO ORIENTACIJSKO TEKMOVANJE »TABOR 2024«

Naravne in kulturne znamenitosti ob poti

- Naravni spomenik Krvavica (Natura 2000)
- Plezališča pod Reško planino
- Planinske kočje: Zajčeva koča, Planinski dom Vrhe, Planinski dom na Sveti Planini/Partizanski vrh, Dom pod Reško planino
- Ostanke gradu Stari grad - kraj umora Veronike Deseniške
- Muzej čebelarstva v Ojstriški vasi
- Spomenik ustanovitvi Revirske čete
- Ilegalna partizanska tiskarna Cankarjeva tehnika
- Krožna učna pot Marija Reka
- Cerkev sv. Jurija v Taboru
- Cerkev sv. Lenarta na Vrheh
- Cerkev imena Marijinega (lokalno znana kot cerkev Sv. Ane)
- Marijini cerkev pod Reško planino
- Cerkev sv. Miklavža v Miklavžu pri Taboru
- Spominska soba Franca Ksaverja Lukmana

Zanimivosti v bližnji okolici

- Žovneško, Braslovško jezero
- Grad Žovnek, Komenda, Celjski grad
- Plezališče pod Reško planino, plezališče na Čreti, plezališči Kamnik in Kotečnik
- Pokrajinski muzej Celje
- Muzej novejše zgodovine Celje
- Fontana piv Žalec
- Muzej motociklov Vransko

KRVAVICA (906 m)

Na južnem obrobju Spodnje Savinjske doline, kot del Posavskega hribovja, s svojo izklesano podobo zbujajo pozornost Krvavica. Skalnati čok vabi popotnike od blizu in daleč, da doživijo lepote ohranjene narave in mistiko gore, povezane s številnimi legendami. Krvavico gradijo trši triasni apnenci, obdani z manj odpornimi dolomiti in oligocenskimi kameninami. V kamnine so naravne sile izdolble naravno okno in kraški jami. Območje je poraščeno z obsežnimi bukovimi gozdovi, ki jih prekinjajo travniki ob manjših kmetijah.

Krvavica leži v objemu bukovih gozdov. Bukvi se, odvisno od kamninske podlage, pridružujejo še gorski in ostrolistni javor, jelka, češnja, brest, pravi kostanj, hrast graden ter druge vrste. Zanimiva gozdna združba pa porašča prisojne pečine na Krvavici in pod njenim vrhom. Zaradi ostrih razmer na skalovju tu uspeva le še toploljubni gozd hrasta in črnega gabra, v katerem so drevesa skrivenčena in dosega le nekaj metrov višine. Gozdovi Krvavice dajejo življenjski prostor številnim živalim in rastlinam. Med večjimi po številčnosti omenimo divjega prašiča in srnjad. Zaradi prepadnih sten se jim pridruži tudi gams, kar je na tej nadmorski višini (pod 1000m) posebnost. Območje iz smeri Menine tu in tam obiše tudi medved. Med žuželkami omenimo številne vrste metuljev (črtasti medvedek, črni apolon, dnevni pavlinček...). Prava posebnost pa je rastišče tis ob vznožju najvišjih sten. Tiso v naših gozdovih le redko srečamo v sestojih, saj raste večinoma posamič ali v manjših skupinah. Na območju Krvavice se je ohranil njen sestoj, v podrasti pa se ji pridružijo grmički bodike, še ene zavarovane lesnate rastline.

TISA (*Taxus baccata*)

Tisa je, če gledamo razvojno, najstarejša samonikla drevesna vrsta pri nas. Spada v razred iglavcev, čeprav njeni plodovi niso storži. Običajno raste kot manjše drevo ali grm. V gozdu se pojavlja posamič ali v manjših skupinah. Celotna rastlina je strupena razen rdečega semenskega ovoja, ki skupaj s semenom tvori plod, imenovan jagoda.

Tisa je pri nas in tudi širše zelo ogrožena drevesna vrsta. Vzrok njene ogroženosti tiči v uporabnosti njenega lesa. Uporabljali so ga za izdelavo lokov pa tudi glasbil in pohištva. Prekomerna uporaba v preteklosti je skoraj pripeljala do iztrebljenja vrste. Danes je samonikla tisa zunaj vrtov in parkov še vedno zelo redka.

BODIKA (*Ilex aquifolium*)

Bodika je praprebivalka naših gozdov, saj je pri nas rasla že pred zadnjo ledeno dobo, se pred njo umaknila in spet vrnila v naše kraje, kjer jo najdemo še danes. Najbolje uspeva v bukovih gozdovih na apnencih in dolomitih. Dobro prenaša senco. Večinoma se pojavlja kot grm, lahko pa zraste tudi v drevo. Zanimivo je, da bodika lahko menja spol. Je dvodomna rastlina, ki oblikuje dvospolne cvetove. Ti cvetovi imajo v cvetu tako moške kot ženske spolne organe. Pri bodiki so eni od njih vedno zakrneli. Na osebku z razvitimi »ženskimi«
cvetovi lahko v naslednji sezoni poženejo samo »moški«
cvetovi, in tako rastlina spremeni spol. Bodika je ogrožena vrsta, predvsem zaradi prekomerne uporabe pri izdelavi vencev in šopkov ob različnih praznikih, saj je ena izmed redkih zimzelenih listavcev pri nas.

SOKOL SELEC (*Falco peregrinus*)

Na prepadnih stenah Krvavice kraljuje sokol selec. To je do 50 cm velika ujeta, velikosti sive vrane. Je izjemno hiter letalec, saj pri lovu pospeši tudi do 300 km/uro. Plen (golobe, škorce, vrane in druge ptiče) lovi v zraku. Na skalnih poličkah ali v razpokah začne gnezditi že zelo zgodaj spomladi. Takrat na območju potrebuje največ miru, da je gnezdenje uspešno. Mladički se izvalijo v začetku aprila. Ogroža ga plezanje v stenah v času gnezdenja in vzgajanja zaroda, nezakonit lov ter pesticidi v hrani, ki povzročijo krhkost jajčnih lupinic in s tem neuspešno razmnoževanje

GRAD OJSTRICA – STARI GRAD

Ob markantni Krvavici stoji hrib, na katerem je v Srednjem veku stal mogočen grad Ojstrica. Njegovi lastniki so bili gospodje Žovneški, znamenita plemiška družina, znana tudi kot grofje in knezi Celjski.

Žovneška, kasneje celjska plemiška družina, je v teh krajih imela svojo posest že vsaj v 12. stoletju. Njihova alodna posest je obsegala posesti, ki so pripadale gradovom Žovnek (Braslovče), Ojstrica (Loke pri Taboru), Libenštajn (Prebold) in Šenek (Polzela). Dohodki od mitnin ob trgovskih poteh so bili temelj Žovneške moči, ki so jo z umno in spretno diplomacijo še povečevali. Ko so podedovali celjsko dediščino od rodbine Vovberških 1331 se prične njihov politični vzpon. Od leta 1341 tudi uporabljajo naziv Celjski. Svoj zenit moči dosežejo v času Hermana II. Celjskega, ko so svojo posest razširili krepko čez meje današnje Slovenije (Hrvaška, severozahodna Bosna, Koroška) in bili nosilci številnih pomembnih nazivov (Hrvaški ban, knez, ...). Preko spretne ženitne politike so imeli dobre zveze tudi na dvoru takratnega nemškega cesarja Sigismunda Luxenburškega, saj je bila njegova druga žena Barbara hči Hermana II. Celjskega. Moč svojega očeta je občutil tudi Barbarin brat Friderik II. Celjski, saj se ni hotel odreči svoji Veroniki Deseniški, v katero se je zaljubil, a

ni bila dovolj plemenitega rodu. Ker se oba zaljubljenca nista uklonila mogočnemu Hermanu, je ta dal Friderika zapreti na grad Ojstrica. Veronika pa je bila na begu. Ko so jo ujeli so ji v Celju sodili, vendar jo je mestni sodnik, kljub drugačni želji Hermana, oprostil. Razjarjeni Herman jo je zato dal usmrtiti. Po legendi naj bi jo 1428 utopili na gradu Ojstrica. Ta zgodba je kot nekakšen zlovešč uvod v začetek propada Celjske rodbine, ki se je končala nekaj let kasneje, ko je leta 1456 v Beogradu bil ubit zadnji Celjski grof Ulrik II. Celjski. S tem je bilo konec rodbine, ki je imela svoj sedež na naših tleh. Vse njihove posesti so prevzeli Habsburžani, prav tako grad Ojstrica.

Stari grad se prvič v listinah omenja leta 1280 kot »Osterwitz castrum«. Kasneje je še večkrat omenjen kot »schloss Osterwitz im Senntal«. Leta 1480 je omenjena tudi grajska kapela Naše ljube gospe. Kot je že omenjeno, je bil grad v rokah Žovneški, kasneje Celjskih gospodov do 1456. Uporabljali so ga za varovanje trgovske poti iz zahoda preko Presedelj in naprej proti Savinjski dolini. Kasneje je bil v uporabi tudi kot ječa. Po končanem boju za celjsko dediščino je prešel v roke cesarja Friderika Habsburškega, ki ga je dal v upravljanje oskrbnikom in zakupnikom. Prvi je bil Hans Eckelheimer, po letu 1459 mu je sledil Jurij Aprecher, laški župnik in celjski vicedom, nato 1884 Krištof Obrača, 1494 Tomaž Gradenecker, od 1501 do 1535 družina Raumschüssel s Šeneka. Po 1535 ga je prevzel Jošt Limbarski. 9. aprila 1556 je dobil ojstriško gosposčino z gradom, deželnim sodiščem, ribolovom in mitnico na Vranskem v zastavo Maksimiljan pl. Shrottenbach. Najbrž zaradi nedostopnosti in neudobnosti so grad opustili in v dolini pričeli z gradnjo nove graščine. Sama stavba je spadala med t.i. potegnjen gradove. Ob jedru gradu so se v vrst nizale dodatne grajske stavbe in obrambne zapore. V grajskem jedru lahko domnevamo obstoj grajskega stolpa (bergfrieda), ki ga omenja Kronika grofov Celjskih. Še danes je možno opaziti ostanke obrambnih zidov in jarkov.

Usoda VERONIKE DESENIŠKE in FRIDERIKA II. CELJSKEGA (slovenska Julija in Romeo)

Z gradom Ojstrica je povezana tudi žalostna usoda Veronike Deseniške, drugo ženo Friderika II. Celjskega, ki je bil predviden, da bo plemiško družino Celjskih postavil med »zvezde« v evropskem prostoru srednjega veka. Žal se je tok dogajanja obrnil v popolnoma drugo smer. S Friderikom II. Celjskim se je Veronika poročila leta 1424 ali 1425, nekaj let zatem, ko je v sumljivih okoliščinah umrla njegova prva žena Elizabeta Frankopanska (obstaja sum, da jo je umoril prav Friderik II.), kar je že povzročilo ohladitev odnosov med Friderikom II. in njegovim očetom Hermanom II. Celjskim. Veronika je bila plemkinja nižjega stanu, po rodu iz Deseniča, na današnjem Hrvaškem. Poroka, po cerkvenem pravu sicer veljavna, a med plemstvom ni bila sprejeta. Herman II. je bil zaradi vseh teh dogodkov jezen, ker je bila čast celjske dinastije s Friderikovimi dejanji omadeževana, in ker je imel s Friderikom že omenjene druge načrte. Friderik se je pred očetom skrival, a ga je v past zvalil njegov svak, ogrski kralj Sigismund.

Med tem, ko je bil Friderik II. v ujetništvu pri svojem očetu, so Hermanovi ljudje iskali Veroniko, ki se je nekaj časa v veliki stiski in bedi skrivala v divjini, nekaj časa pa preživela skrita na gradu Vurberk pri Frideriku IX. Ptujskem. Ko so jo ujeli in privedli v Celje, jo je Herman II. obtožil, da ga je hotela zastrupiti, in da je s čarovništvom obnorela njegovega sina, da jo je poročil. Proces proti Veroniki Deseniški je prvi zabeležen čarovniški proces na Slovenskem. Veronika je imela dobrega zagovornika, zato jo je sodišče oprostilo krivde,

kljub temu pa jo je dal Herman II. zapreti v grad Ojstrico, kjer so jo 17. oktobra 1425 (ali 1427, 1428) umorili tako, da so jo utopili v kadi. Po ljudskem izročilu naj bi po naročilu Hermana II. to storil celjski vazalni vitez Jošt Soteški (nem. Jobst von Helffenberg).

Pokopali so jo v Braslovčah, Friderik II. pa jo je kasneje dal prekopati v samostansko cerkev Kartuzijanskega samostana Jurklošter. Lik Veronike Deseniške je navdihnil več umetniških literarnih del med Slovenci, Hrvati, Nemci, Italijani in Čehi, pri Slovencih pa tudi eno opero, ki jo že drugo leto predstavljajo na celjskem gradu.

RIMLJANI

V drugem stoletju našega štetja so Rimljani zasedli naše ozemlje. Upravno je območje spadalo v provinco Norik. Čez Presedlje je nekaj časa potekala rimska cesta od Emone (Ljubljane) preko Trojan (Atrans) proti Celei (Celje) in naprej proti Panoniji. V bližini Šempetra je bila nastanjena rimska legija. V Šempetru si lahko tudi ogledamo razstavljene grobnice rimskih premožnih družin in originalne ostanke rimske ceste. V Celju pa lahko vidimo ostanke rimske Celeje.

OBDOBJE 2 SVETOVNE VOJNE

V času 2. svetovne vojne je bilo hribovite področje naše ture zatočišče partizanskim enotam (Revirska četa, II. Grupa odredov). Ker okupator ni mogel drugače zatreti upora, je mnoge družine pregnal v taborišča in hotel naseliti Nemce. Praktično vsaka družina na tem področju je plačala krvavi davek, saj ni hiše, ki nebi izgubila vsaj enega člana. Pri Krvavičniku je od šestih sinov živ ostal le eden. Na tem področju je delovala vsaj ena ilegalna tiskarna, več kurirskih postaj. Kmetije so, kljub terorju, nudile zavetje partizanom. Na pobočju pod Škrabarjevim vrhom je od leta 1942 tako delovala ilegalna partizanska tiskarna, ki se je imenovala Partizanska tehnika Cankar, po njenem ustanovitelju, domačinu Radu Zakonjšku – Cankarju. Delovala je do osvoboditve leta 1945. V njej so tiskali ilegalni tisk za Štajersko.

LITERATURA (ni vir za orientacijo):

1. Zavod RS za varstvo narave, Krvavica
2. Franc Kralj, Žovnek in Žovneški, Kulturno zgodovinsko društvo Žovnek, Braslovče 2000.
3. Ivan Jakič, Vsi slovenski gradovi, DZS, Ljubljana 1999.
4. Jože Koropec, Mi smo tu: Veliki punt na Slovenskem v letu 1635, Založba Obzorja Maribor, Maribor 1985.
5. Ivan Stopar, Grajske stavbe v vzhodni Sloveniji, knjiga 3, Spodnja Savinjska dolina: občine Celje, Hrastnik, Laško, Žalec.